

Entre Intentio -mittarilla kerätty data ainutlaatuinen maailmassa

24.1.2025

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa aloitettiin vuonna 2008 kehittämis- ja tutkimushanke, jonka tavoitteena oli kehittää ja testata Suomeen sopiva mittari ja mittausmenetelmä, jolla voidaan tieteellisesti todeta erilaisten yrittäjyyden edistämistoimien vaikuttavuus yksilön yrittäjyysaikomusten kehittymiseen. Kehitetyn Entre Intentio -mittarin käytännön tavoitteena on lisäksi tunnistaa potentiaalinen yrittäjäksi ryhtyvien joukko jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa opintoja, jotta heille voidaan kohdistaa erityistoimia yrittäjyys- ja liiketoimintaidean eteenpäin viemiseksi. Mittari kehitettiin avoimen lähdekoodin tyyppisesti yhteistyössä FinPin –Suomen ammattikorkeakoulujen tutkijayhteistyöverkoston kanssa Seinäjoen ammattikorkeakoulun ollessa päävastuullinen kehittämistyössä. Mittarin testaamisvaiheeseen osallistui 12 suomalaista ammattikorkeakoulua, kolme toisen asteen ammatillista oppilaitosta sekä viisi ulkomaista yhteistyökorkeakoulua Saksasta, Espanjasta, Italiasta, Argentiinasta ja Hollannista.

Entre Intentio -mittarin avulla on kerätty aineistoa yrittäjyysaikomuksista aina vuodesta 2008 vuoteen 2024. Yhteensä vastauksia on kertynyt 18 949 eri vuosien opiskelijoilta, mikä on täysin poikkeuksellinen aineisto maailmanlaajuisestikin tarkasteltuna. Tässä artikkelissa esitetään aineiston tunnuslukuja pelkästään SeAMKin ensimmäisen vuoden opiskelijoiden osalta, jotta voidaan verrata eroja vuosittain. Aineistosta esitetään vastaajamäärät, koulutusalat, ikäjakauma, sukupuoli ja aiempi yrittäjyyskoulutus. Lisäksi artikkelin lopuksi esitetään teoreettinen viitekehys, johon Entre Intentio -mittari perustuu.

Vastaajia useilta eri koulutusaloilta

Taulukossa 1 on esitetty SeAMKin vastaajien lukumäärä eri keruuvuosina. Vastauksia on kertynyt vuosina 2008–2024 yhteensä 7372:lta opiskelijalta. Joinakin vuosina aineiston keruu oli tauolla (vuodet 2014–2017) ja vuonna 2022 testattiin digitaalista versiota, josta ei jäänyt dataa talteen. Tästä huolimatta aineisto antaa ainutlaatuisen pitkittäistutkimuksen näkökulman 16 vuoden ajalta.

Taulukko 1. Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAMK) vastaajat aineiston keruuvuosittain.

SeAMK aineiston keruu	Vastaajien lkm
v. 2008	616
v. 2009	572
v. 2010	533
v. 2011	670
v. 2012	700
v. 2013	525
v. 2018	604
v. 2019	501
v. 2020	607
v. 2021	832
v. 2023	590
v. 2024	622
Yhteensä	**7372**

Taulukossa 2 on kuvattu vastanneiden opiskelijoiden koulutusalat. Eniten vastaajia on tekniikan ja liikenteen alalta (30 %), yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalta (24 %) sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalta (23 %). Kaiken kaikkiaan vastaajia on hyvin kaikilta SeAMKin tutkinto-ohjelmien alalta.

Taulukko 2. SeAMKista vastanneiden opiskelijoiden koulutusalat aineiston keruuvuosittain.

SeAMK aineiston keruu	n	Koulutusohjelman koulutusala							
		Kulttuuriala	Luonnontieteen ala	Luonnonvara- ja ympäristöala	Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	Tekniikan ja liikenteen ala	Yhteiskuntatieteen, liiketalouden ja hallinnon ala	Yhteensä
v. 2008	616	8 %	5 %	12 %	6 %	26 %	24 %	20 %	100 %
v. 2009	572	20 %	0 %	0 %	8 %	30 %	20 %	22 %	100 %
v. 2010	533	16 %	<1 %	8 %	6 %	24 %	25 %	21 %	100 %
v. 2011	670	14 %	0 %	11 %	7 %	22 %	23 %	23 %	100 %
v. 2012	700	14 %	0 %	10 %	6 %	20 %	25 %	25 %	100 %
v. 2013	525	6 %	0 %	12 %	6 %	34 %	18 %	24 %	100 %
v. 2018	555	8 %	0 %	7 %	5 %	24 %	30 %	26 %	100 %
v. 2019	501	6 %	0 %	9 %	6 %	23 %	37 %	19 %	100 %
v. 2020	607	9 %	<1 %	4 %	6 %	13 %	38 %	28 %	100 %
v. 2021	832	6 %	<1 %	6 %	5 %	20 %	36 %	27 %	100 %
v. 2023	590	1 %	<1 %	9 %	5 %	20 %	45 %	21 %	100 %
v. 2024	622	3 %	<1 %	9 %	1 %	24 %	33 %	30 %	100 %
Kaikki vastaajat	**7323**	**9 %**	**<1 %**	**8 %**	**6 %**	**23 %**	**30 %**	**24 %**	**100 %**

Taulukossa 3 on kuvattu opiskelijoiden sukupuolijakauma vuosittain. Aineistossa on hieman enemmän naisia (54 %) kuin miehiä (46 %). Vuonna 2019 lomakkeeseen lisättiin sukupuolikysymykseen kohta ”muu”. Jakauman perusteella voi todeta, että vastaukset edustavat hyvin sekä miesten että naisten vastauksia.

Taulukko 3. SeAMKista vastanneiden opiskelijoiden sukupuolijakauma keruuvuosittain.

SeAMK aineiston keruu	n	Sukupuoli			
		Nainen	Mies	Muu	Yhteensä
v. 2008	614	59 %	41 %		100 %
v. 2009	571	65 %	35 %		100 %
v. 2010	524	57 %	43 %		100 %
v. 2011	670	55 %	45 %		100 %
v. 2012	696	56 %	44 %		100 %
v. 2013	522	64 %	36 %		100 %
v. 2018	604	50 %	50 %		100 %
v. 2019	501	49 %	50 %	<1 %	100 %
v. 2020	605	48 %	51 %	<1 %	100 %
v. 2021	831	47 %	52 %	<1 %	100 %
v. 2023	585	47 %	51 %	2 %	100 %
v. 2024	619	49 %	49 %	1 %	100 %
Kaikki vastaajat	**7342**	**54 %**	**46 %**	**<1 %**	**100 %**

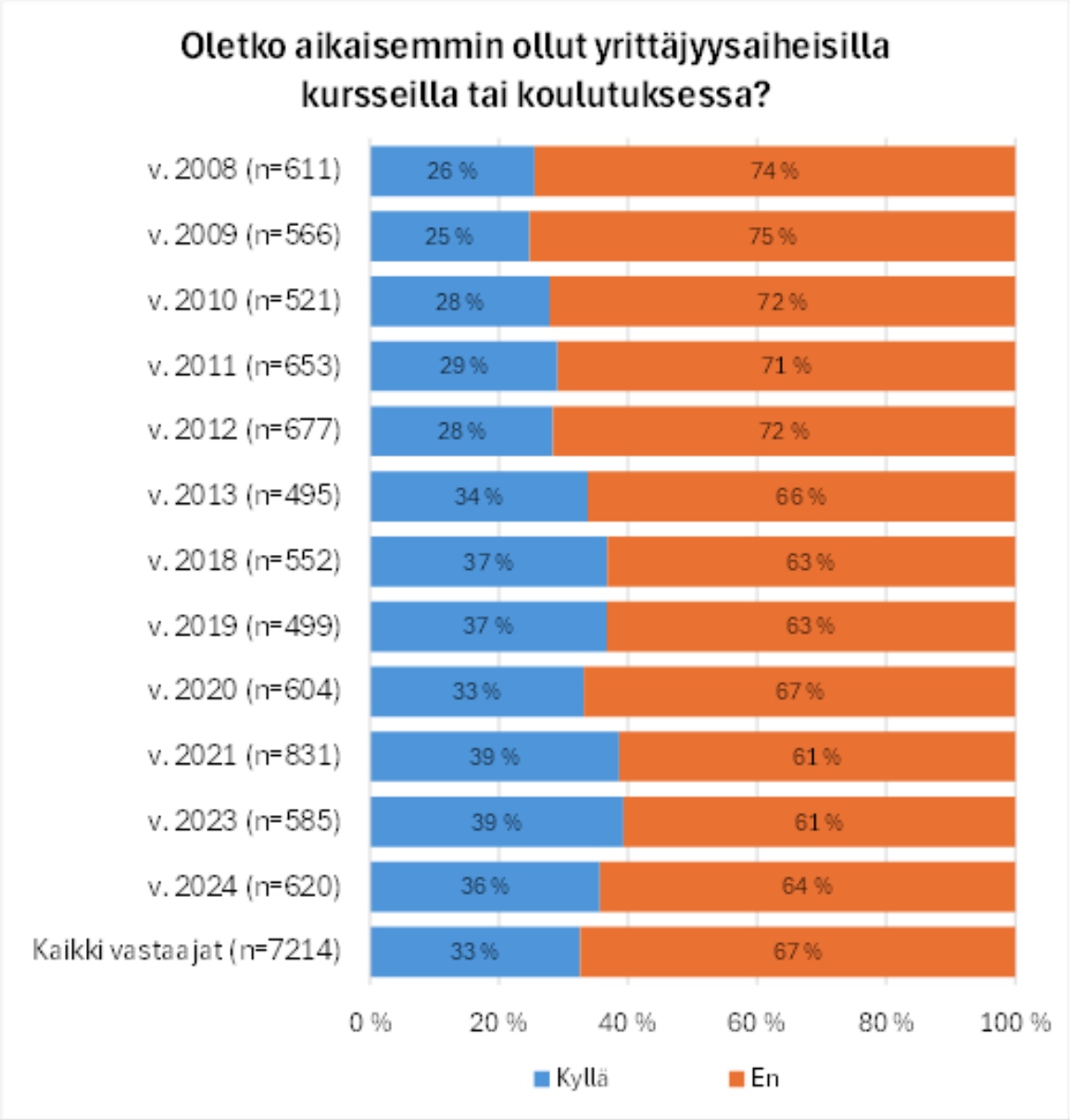
Taulukossa 4 esitetään vastanneiden opiskelijoiden iän tunnusluvut keruuvuosittain. Ikä on laskettu siten, että aineiston keruuvuodesta on vähennetty syntymävuosi. Vastanneet ovat siis kaikki ensimmäisen vuoden opiskelijoita, mistä syystä mediaani liikkuu 20 ikävuoden tienoilla. On kuitenkin mielenkiintoista, että myös iäkkäämpiä (yli 50-vuotiaita) vastaajia on ensimmäisen vuoden opiskelijoissa, vaikka he ovatkin selkeä vähemmistö. On myös huomattava, että iän keskiarvo on noussut alkuvuosista. Vuonna 2008 iän keskiarvo oli 21 vuotta ja mediaani 20 vuotta, kun taas vuonna 2024 iän keskiarvo oli 25 vuotta ja mediaani 22 vuotta. Näyttäisi siltä, että SeAMKissa opiskelu aloitetaan suhteessa hieman myöhemmin kuin 16 vuotta sitten.

Taulukko 4. SeAMKista vastanneiden opiskelijoiden iän tunnusluvut aineiston keruuvuosittain.

SeAMK aineiston keruu	n	Vastaajan ikä				
		ka.	mediaani	nuorin vastaaja	vanhin vastaaja	keski-hajonta
v. 2008	616	21	20	19	54	3,2
v. 2009	572	21	20	18	48	3,6
v. 2010	533	22	21	19	52	4,1
v. 2011	670	22	21	18	58	4,4
v. 2012	700	22	21	18	46	3,9
v. 2013	525	22	21	18	45	3,6
v. 2018	604	24	21	18	56	6,0
v. 2019	501	24	22	18	58	6,8
v. 2020	607	25	22	18	56	7,1
v. 2021	832	26	23	18	60	7,3
v. 2023	590	25	22	18	56	7,2
v. 2024	622	25	22	18	57	6,6
Kaikki vastaajat	**7372**	**23**	**21**	**18**	**60**	**5,9**

Yrittäjyyden merkitys on kasvanut

Opiskelijoilta kysytään mittarissa osallistumista yrittäjyysaiheisille kursseille ennen opintojen alkua. Toisin sanoen mittarissa on haluttu selvittää, kuinka paljon ensimmäisen vuoden opiskelijoilla on aiempaa koulutusta yrittäjyydestä. Mielenkiintoista on, että keruuvuosien välillä on tilastollisesti erittäin merkitsevä ero ($p<0,001$). Kuviossa 1 on esitetty vastausten jakautuminen. Yrittäjyyskoulutusta saaneiden osuus on selvästi kasvanut alkuvuosista. Esimerkiksi vuosina 2008 ja 2009 yrittäjyyskoulutukseen oli osallistunut ennen opintojen alkua noin neljännes vastaajista, kun taas vuonna 2021 ja 2023 jopa 39 % oli saanut yrittäjyyteen liittyvää koulutusta ennen ammattikorkeakouluopintojaan. Tämä kertoo osaltaan siitä, että yrittäjyyskasvatuksen merkitys on kasvanut yhteiskunnassa. Monet oppilaitokset ovat lisänneet yrittäjyyskasvatustaan ja myös peruskoulussa siihen on kiinnitetty yhä enemmän huomiota. Tämä on positiivinen signaali, koska yrittäjyyskompetenssi on Euroopan komission julkaiseman EntreComp -viitekehyksen mukaan määritelty jokaisella elämänalueella tarvittavana taitona, joka liittyy henkilökohtaiseen kehittymiseen, työllistymiseen sekä uusien ideoiden edistämiseen riippumatta siitä, liittyvätkö ideat uuden liiketoiminnan aloittamiseen, erilaisiin kampanjoihin tai yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen (McCallum ym., 2018). Tätä kompetenssia halutaan laajasti edistää yhteiskunnassa ja myös koulutusorganisaatioissa.

Kuvio 1. SeAMKista vastanneiden opiskelijoiden aikaisempi osallistuminen yrittäjyysaiheisille kursseille tai koulutukseen.

Entre Intentio -mittarin teoreettinen viitekehys

Entre Intentio -mittarissa selvitetään yrittäjyysaikomuksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä sekä erilaisia taustamuuttujia. Mittari perustuu laajalti Ajzenin (1991) Theory of Planned Behavior (TPB, suunnitellun käyttäytymisen teoria) -malliin. Tämän teorian mukaan aikomukset (intentiot) selittävät keskeisesti yksilön myöhempää käyttäytymistä, sillä halu toteuttaa tietynlaista käyttäytymistä on todettu parhaaksi yksittäiseksi yksilön käyttäytymistä ennustavaksi tekijäksi (Bagozzi ym., 1989; Krueger & Carsrud, 1993). TPB-malli otettiin Entre Intentio -työkalun pohjaksi, koska TPB-mallia on laajasti testattu ja kehitetty vuosien aikana (Armitage & Conner, 2001; Sheeran, 2002). Ajzenin mallia on hyödynnetty laajasti yrittäjyystutkimuksessa ja erityisesti opiskelijapopulaatioissa (ks. esim. Krueger, 1993; Krueger ym., 2000). Entre Intentio -mittarin operationalisoinnissa on myös hyödynnetty Kolvereidin (1996) sekä Tkachevin ja Kolvereidin (1999) aiempaa työtä. Vaikka TPB-mallia on laajasti sovellettu vuosien aikana, ovat pitkittäistutkimukselliset asetelmat olleet

vähissä (Matlay & Carey, 2007; Joensuu-Salo ym., 2020).

Suunnitellun käyttäytymisen teorian mukaan intentio edeltää käyttäytymistä, eli mitä voimakkaampi on yksilön intentio, sitä todennäköisemmin toteutuu itse käyttäytyminen (Aizen, 1991). Intention ja käyttäytymisen välisen yhteyden on aikaisemmassa tutkimuksessa todistettu toimivan yrittäjyyden kontekstissa (Kautonen ym., 2013). *Yrittäjyysaikomuksilla* (intentiot) tarkoitetaan Entre Intentio -mittarissa, missä määrin henkilöllä on aikomuksia valmistumisen jälkeen tai myöhemmässä vaiheessa uraansa ryhtyä yrittäjäksi ja kuinka todennäköistä on, että henkilö voisi ryhtyä yrittäjäksi. Ajzenin mallissa aikomuksia selittävät kolme tekijää: asenteet, lähipiirin tuki sekä pystyvyysuskomus. Entre Intentio -mittariin lisättiin näiden kolmen tekijän lisäksi yrittäjyyskyvyt. Tämä osuus muokattiin myöhemmin EntreComp -viitekehyksen mukaiseksi mittaamaan yrittäjyyskompetensseja. Myöhemmin mittariin lisättiin myös kestävän yrittäjyyden kompetenssi.

Asenne selittää toiminnan haluttavuutta. Mitä positiivisempi yksilön arvio on yrittäjänä toimimisesta (Krueger ym. 2000; Segal ym., 2005; Van Gelderen & Jansen, 2006), sitä suotuisampi on yksilön asenne yrittäjyyttä kohtaan ja siitä johtuen voimakkaampi intentio jatkaa yrityksen perustamiseen asti. Entre Intentio -mittarissa asenteilla yrittäjyysuraa kohtaan tarkoitetaan, kuinka positiivisena tai negatiivisena henkilö näkee mahdollisen yrittäjyysuran. *Subjektiivinen normi eli lähiympäristön tuki* viittaa yksilölle tärkeiden ihmisten mielipiteeseen käyttäytymistä kohtaan (Ajzen, 1991). Se perustuu uskomukseen, jonka mukaan lähipiirin positiiviset yrittäjyysasenteet lisäävät yksilön yrittäjyysintentiota. Mitä enemmän yksilölle tärkeiden ryhmien tai yksilöiden mielipiteet yrittäjyydestä merkitsevät, sitä suurempi vaikutus subjektiivisella normilla on yksilön intentioon. Entre Intentio -mittarissa *lähiympäristön tuki* kuvaa, missä määrin henkilö kokee saavansa sosiaalista painetta lähipiiristään ryhtyä yrittäjäksi, miten hän arvelee lähimpien ihmisten (perheenjäsenet, ystävät jne). tukevan hänen mahdollista yrittäjäuraansa ja minkä merkityksen hän antaa lähipiirin mahdolliselle negatiiviselle tai positiiviselle tuelle.

Pystyvyysuskomus viittaa toiminnan koettuun helppouteen tai vaikeuteen tarkoittaen sitä, millä tasolla yksilö kokee pystyvänsä suoriutumaan toiminnasta. Se perustuu uskomukseen siitä, että tarvittavien resurssien ja mahdollisuuksien tulisi olla olemassa tiettyä toimintaa varten (ks. Bandura ym., 1980; Swan ym., 2007). Toisin sanoen, mitä suurempi toiminnan havaittu kontrolli on, sitä suurempi pitäisi yksilön yrittäjyysintention olla. Entre Intentio -mittarissa *pystyvyysuskomus* viittaa siihen, missä määrin henkilö arvelee halutessaan kykenevänsä ryhtymään yrittäjäksi sekä missä määrin hän arvelee onnistuvansa yrittäjänä, mikäli hän päättää ryhtyä yrittäjäksi.

Yrittäjyyskompetenssit sisältävät EntreComp-viitekehyksen mukaisesti kolme osuutta: 1) ideat ja mahdollisuudet, 2) resurssit ja 3) toimeenpanon taito (Bagicalupo ym., 2016). Lisäksi mittarissa on k*estävän yrittäjyyden kompetenssi*, joka mittaa opiskelijan kykyä ymmärtää ja toteuttaa kestävään liiketoimintaan liittyviä asioita (Ploum ym., 2018). Näiden muuttujien lisäksi Entre Intentio -mallissa selvitetään eri taustamuuttujien sekä mahdollisia suoria että välillisiä vaikutuksia intentioihin. Näitä taustamuuttujia ovat mm. sukupuoli, isän ja äidin yrittäjyys, roolimallit, osallistuminen yrittäjyyskoulutukseen, koulutusala, ikä sekä aiempi yrittäjyyskokemus.

Tämä artikkeli on tuotettu Yrittäjyysaikomukset ja niihin vaikuttavat tekijät – tuloksia yrittäjyyspotentiaalin kasvattamiseen EP:llä -hankkeessa, jota on rahoittanut Töysän säästöpankkisäätiö. Artikkeli aloittaa sarjan, jossa esitellään Entre Intentio -mittarilla saatuja tuloksia SeAMKin ensimmäisen vuoden vastaajien osalta

vuosina 2008–2024. Sarjan myöhemmissä artikkeleissa tarkastellaan mm. yrittäjyysaikomusten ja niihin vaikuttavien tekijöiden kehitystä, sukupuolten välisiä eroja sekä yrittäjyyskompetenssin tasoa.

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Marja Katajavirta
asiantuntija, TKI
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Anmari Viljamaa
tutkijayliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Emilia Kangas
yliopettaja
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Lähteet

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50*(2), 179–211.

Armitage, C.J., & Conner, M. (2001). Efficacy of the Theory of Planned Behaviour: a Meta-analytic Review. *British Journal of Social Psychology, 40*, 471–499.

Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van Den Brande, L. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Publication Office of the European Union.

Bagozzi, R., Baumgartner, H., & Yi, Y. (1989). An investigation into the role of intentions as mediators of the attitude-behavior relationship. *Journal of Economic Psychology, 10*, 35-62.

Bandura, A., Adams, N., Hardy, A., & Howells, G. (1980). Test of the generality of self-efficacy theory. *Cognitive Therapy and Research, 4*, 39-66.

Joensuu-Salo, S., Viljamaa, A., & Varamäki, E. (2020). Do intentions ever die? A longitudinal study of entrepreneurial intentions and behaviors. *Education + Training, 62*(3), 325-338.

Kautonen, T., van Gelderen, M., & Tornikoski, E. (2013). Predicting entrepreneurial behavior: A test of the theory of planned behavior. *Applied economics, 45*, 697-707.

Kolvereid, L. (1996). Prediction of Employment Status Choice Intentions. *Entrepreneurship theory and practice, 21*(1), 47–57.

Krueger, N. F., & Carsrud, A. L. (1993). Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior.

Entrepreneurship and Regional Development, 5(4), 315–330.

Krueger, N., Reilly, M., & Carsrud, A. (2000). Competing Models of Entrepreneurial Intentions. *Journal of Business Venturing, 15*(2), 411–432.

Matlay, H., & Carey, C. (2007). Enterpreneurship education in the UK: a longitudinal perspective. *Journal of Small Business and Enterprise Development, 14*(2), 252-263.

McCallum, E., Weicht, R., McMullan, L., & Price, A. (2018). *EntreComp into action – Get inspired, make it happen: A user guide to the European Entrepreneurship Competence Framework*. Publications Office of the European Union.

Ploum, L., Blok, V., Lans, T., & Omta, O. (2018). Toward a Validated Competence Framework for Sustainable Entrepreneurship. *Organization & Environment*, *31*(2), 113-132.

Segal, G., Borgia, D., & Schoenfeld, J. (2005). The motivation to become an entrepreneur. *International Journal of Entrepreneurial Behavior and Research, 11*(1), 42-57.

Sheeran P. (2002). Intention-behaviour relations: A Conceptual and Empirical Overview. *European Review of Social Psychology, 12*(1), 1–36.

Swan, W., Chang-Schneider, C., & McClarity, K. (2007). Do people's self-views matter? *American psychologist, 62*(2), 84-94.

Tkachev, A., & Kolvereid. L. (1999). Self-employment Intentions among Russian Students. *Entrepreneurship & Regional Development, 11*, 269–280.

Van Gelderen, M., & Jansen, P. (2006). Autonomy as a start-up motive. *Journal of smallbusiness and enterprise development, 13*(1), 23-32.